

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ ПРЕЗ 2018 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (EU-SILC)“.

Оценка на бедността

През 2018 г. линията на бедност общо за страната е 351.11 лв. средномесечно на лице от домакинство. При този размер на линията под прага на бедност са били 1 550.8 хил. лица, или 22.0% от населението на страната.

1. Основни индикатори за бедност

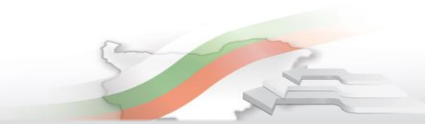
	2014	2015	2016	2017	2018
Линия на бедност - средномесечен размер - лв.	323.8	325.8	308.2	351.1	351.1
Лица под линията на бедност - хил.	1578	1586	1639	1665	1551
Относителен дял на бедните - % от населението	21.8	22.0	22.9	23.4	22.0
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери - % от населението	46.2	42.9	45.5	44.8	45.2
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери, с включени пенсии - % от населението	27.3	28.4	27.9	29.2	29.5
Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението (S80/20)	6.8	7.1	7.7	8.2	7.7
Коефициент на Джини ¹	35.4	37.0	37.7	40.2	39.6

В сравнение с предходната година размерът на линията на бедност се запазва, а относителният дял на бедното население намалява с 1.4 процентни пункта (табл. 1).

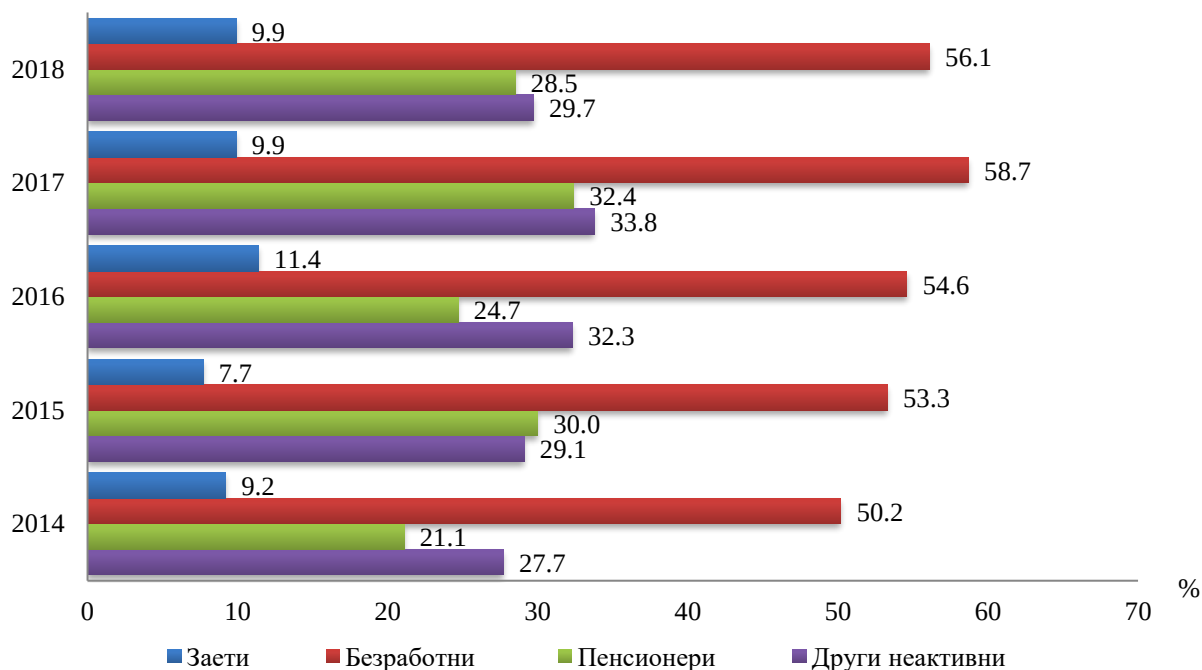
Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2018 г. показват, че ако в доходите на домакинствата се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 22.0 до 29.5%, или със 7.5 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност нараства до 45.2%, или с 23.2 процентни пункта.

Основният фактор, увеличаващ риска за попадане в групата на бедните за преобладаващата част от населението, е тяхната икономическа активност и участието им на пазара на труда. За целия период на наблюдение относителният дял на бедните е най-висок сред безработните лица (56.1% за 2018 г.), като рискът от бедност при безработните мъже е с 11.8 процентни пункта по-висок в сравнение с безработните жени (фиг. 1).

¹ Изчислява се на основата на данни от разпределението на лицата от домакинствата по доход и е нормиран в границите от 0 до 100.

Фиг. 1. Относителен дял на бедните по икономическа активност

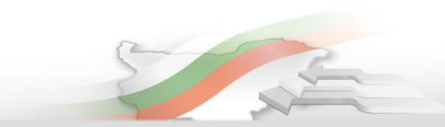

През 2018 г. дялът на бедните сред заетите лица във възрастовата група 18 - 64 години се запазва на нивото от предходната година - 10.1%, като при работещите на непълно работно време рискът за изпадане в бедност е повече от 4 пъти по-висок от този при работещите на пълно работно време (табл. 2). Същевременно рискът от бедност сред работещите жени е с 2.9 процентни пункта по-нисък от този при мъжете.

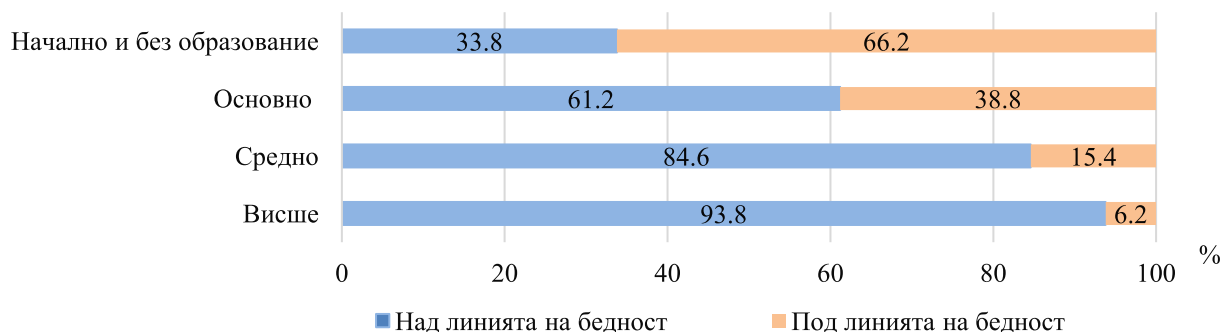
**2. Относителен дял на работещите бедни
(За лица във възрастовата група 18 - 64 години)**

	2014	2015	2016	2017	2018
Заети					
Общо	9.3	7.8	11.6	10.0	10.1
Мъже	9.8	8.3	13.2	11.3	11.5
Жени	8.7	7.2	9.7	8.4	8.6
Разпределени по вид заетост					
Пълно работно време	8.1	6.7	10.2	8.3	8.6
Непълно работно време	27.8	30.3	42.2	35.6	34.4

Образователното равнище оказва съществено влияние върху риска от бедност при заетите лица. Най-висок е относителният дял на работещите бедни с начално и без образование - 66.2% (фиг. 2). С нарастване на образователното равнище относителният дял на бедните сред работещите намалява приблизително 2 пъти за лицата с основно образование и над 4 пъти за лицата със средно образование. Дялът на работещите бедни с висше образование е 6.2%.

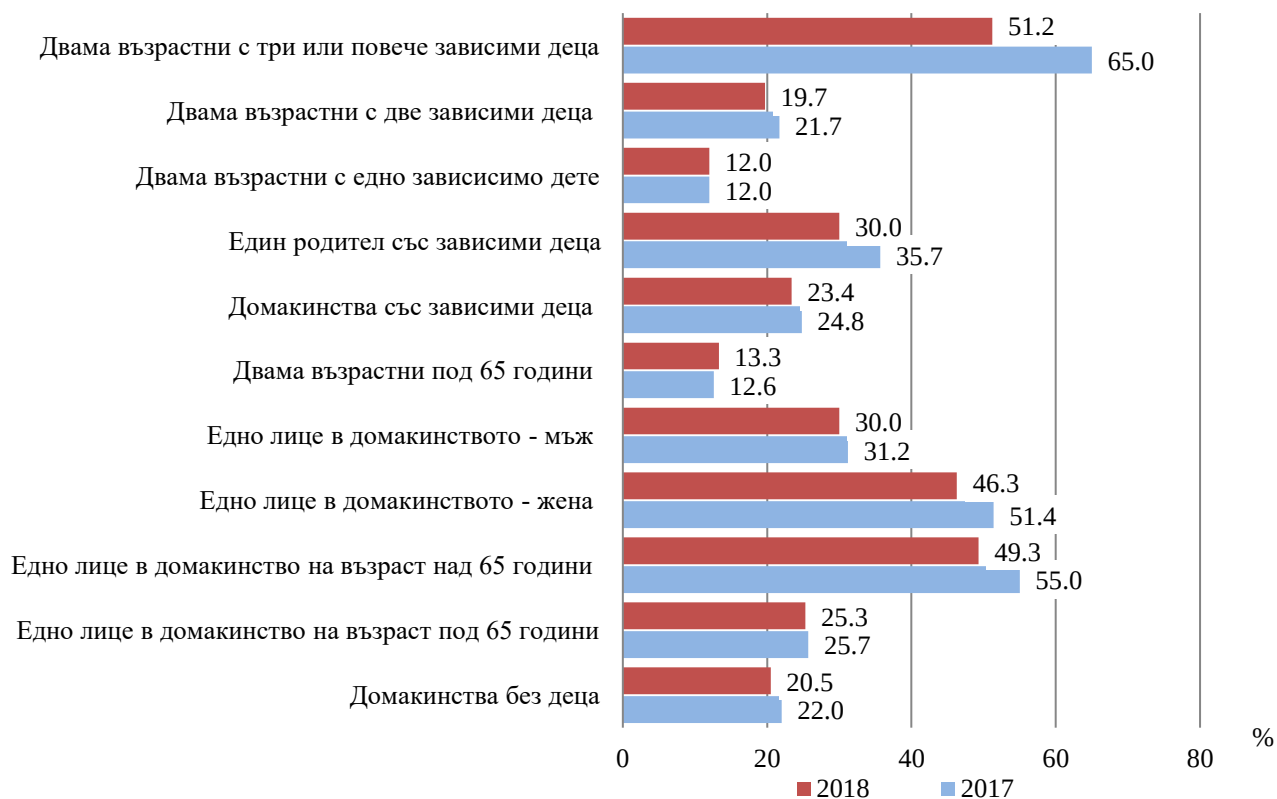

Фиг. 2. Разпределение на работещите лица по бедност и образование през 2018 година

Оценките на бедността в зависимост от типа на домакинството показват, че най-висок е относителният дял на бедните сред едночленните домакинства с лице на възраст над 65 години, самотните родители с деца, както и домакинствата с три и повече деца. Най-голямо намаление на риска от бедност през 2018 г. в сравнение с 2017 г. се наблюдава при домакинствата с двама родители и три и повече деца - с 13.8 процентни пункта (фиг. 3). Относителният дял на бедните е най-нисък в домакинства с двама възрастни и едно дете (12.0%) и в домакинства с двама възрастни под 65 години (13.3%). Сред едночленните домакинства рискът от бедност при жените е с 16.3 процентни пункта по-висок отколкото при мъжете. Ако в домакинството живее едно лице над 65 години, рискът от бедност е с 24.0 процентни пункта по-висок от домакинство, в което живее едно лице под 65 години.

Фиг. 3. Риск от бедност по типове домакинства

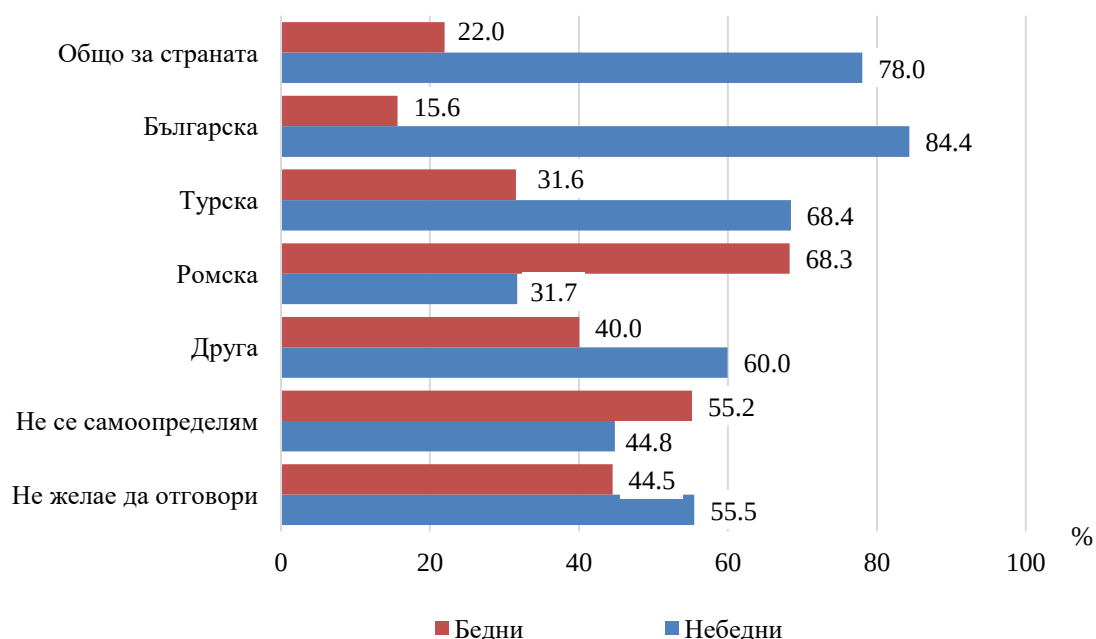

Оценка на бедността по етнически признак¹

От 2015 г. към основния въпросник на изследването е добавен въпрос за етническата принадлежност на лицата в отговор на нарастващата нужда от информация за домакинствата по етнически признак, включително и оценки на бедността. Анкетираните лица сами определят етническата си група. Отговорът на този въпрос е доброволен, т.е. ако лицето не желае да посочи към коя етническа група принадлежи, се отбелязва отговор „Не желае да отговори“. Дадена е възможност да се отбележи и отговор „Не се самоопределям“, ако лицето не може да определи своята етническа група. Етническата група на децата се определя от родителите. Ако родителите имат различна етническа принадлежност, за децата се регистрира отговорът, който родителите определят по взаимно съгласие.

През 2018 г. най-висок е относителният дял на бедните сред лицата, самоопределили се от ромската етническа група - 68.3%, а най-нисък - сред лицата, самоопределили се от българската етническа група - 15.6%.

Фиг. 4. Разпределение на лицата в домакинствата по етническа принадлежност и риск от бедност през 2018 година

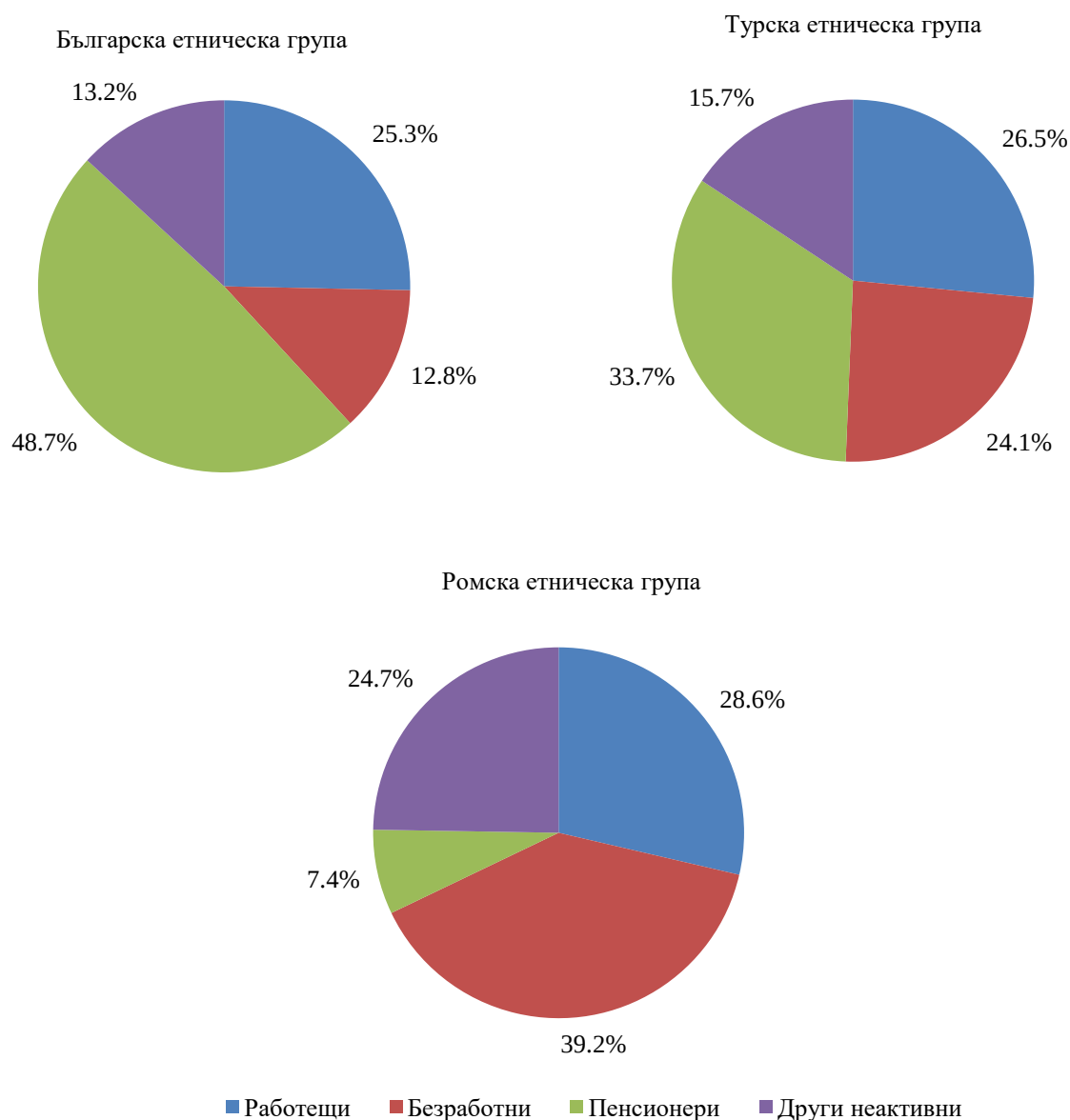
Наблюдават се съществени различия в разпределението на бедните от различните етнически групи според икономическата им активност. Сред бедните от българската етническа група преобладават пенсионерите (48.7%), докато при ромската етническа група най-висок е относителният дял на безработните лица (39.2%). По отношение на работещите лица най-висок е относителният дял

¹ Поради извадковия характер на изследването получените в резултат на обработката от изследването оценки на бедността по етнически признак са обременени с известна стохастична грешка. За определяне на стохастичната точност на основни показатели за бедност по етнически признак са изчислени стандартни грешки, коефициенти на вариация и интервали на доверителност, приложени към методологичните бележки (табл. 8).

на работещите бедни сред ромската етническа група - 28.6%, при 26.5% работещи бедни от турската етническа група и 25.3% сред българската етническа група.

Фиг. 5. Относителен дял на бедните по икономическа активност и етническа принадлежност

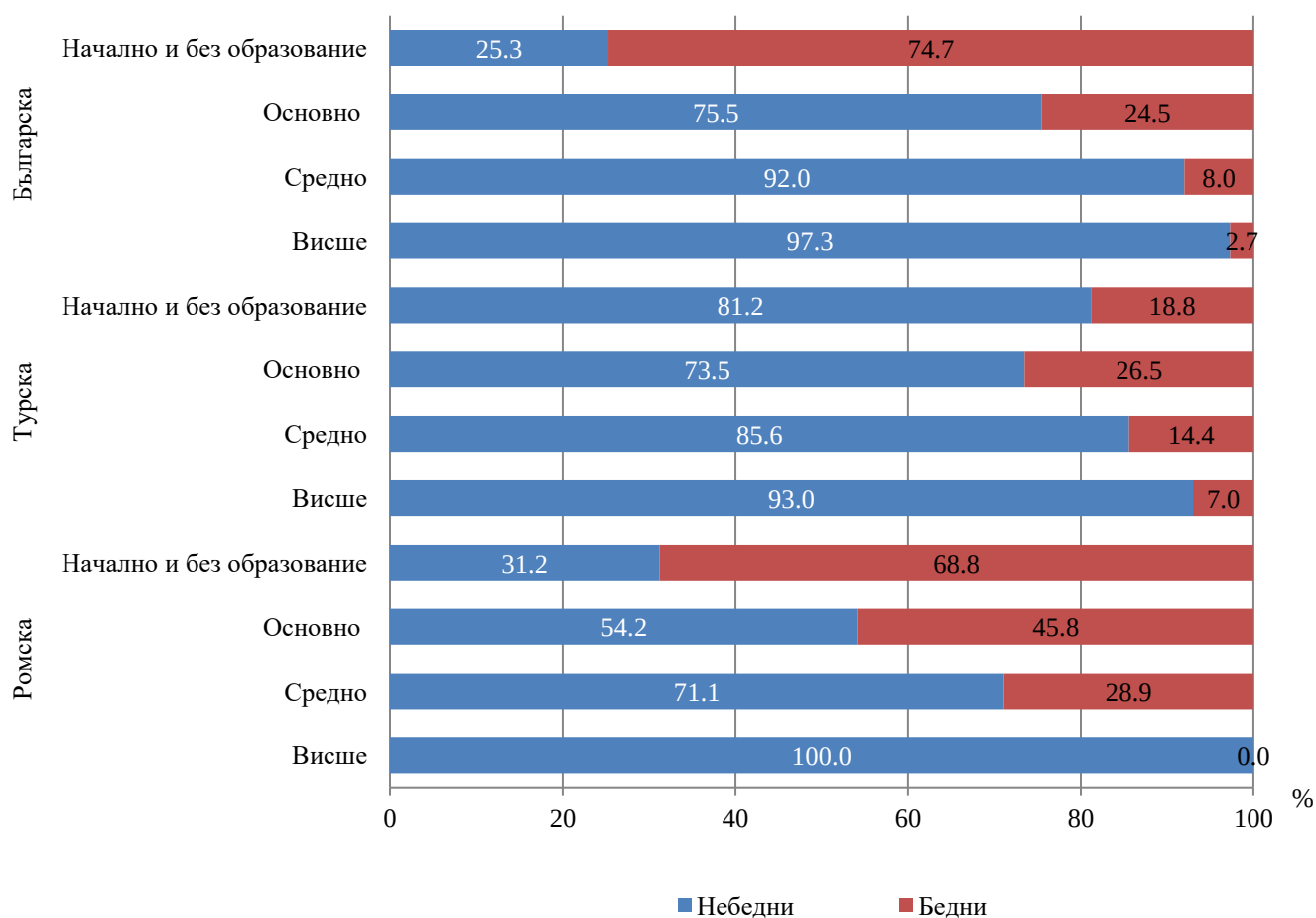

Образователното равнище оказва силно влияние върху риска от бедност независимо от етническата принадлежност - и при трите основни етнически групи с нарастване на образователното ниво рискът от бедност за работещите лица намалява. Рискът от бедност за лицата с начално и без образование е 28 пъти по-висок в сравнение с риска от бедност при лицата с висше образование за българската етническа група и 3 пъти по-висок за турската етническа група (фиг. 6). При лицата,

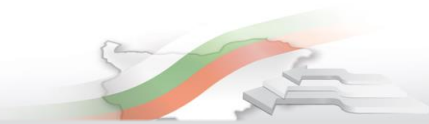
определили се като роми – 68.8% с начално и без образование са бедни, докато при лицата с висше образование няма нито един беден.

Фиг. 6. Относителен дял на работещите лица по образование, риск от бедност и етническа принадлежност през 2018 година

Материални лишения на домакинствата

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности. За оценка на материалните лишения на домакинствата се използват девет въпроса, свързани с потреблението на конкретни стоки и услуги (табл. 3).

3. Показатели за материални лишения през 2018 година

	Въпроси към домакинството, свързани с ограничения	Лица с ограничения - бр.	Относителен дял от населението - %
1.	Имало ли е домакинството затруднения при плащането навреме на следните разходи за жилището: • Заем за покупка на жилището, в което живее домакинството • Наем за жилището, в което живее домакинството • Текущи разходи за ток, вода, отопление (без разходи за телефон) • Вноски за погасяване на кредити	2251775	31.9
2.	Може ли домакинството да си позволи, ако желае, едноседмична почивка извън дома	2152127	30.5
3.	Може ли домакинството да си позволи, ако желае, консумация на месо, пиле или риба (или вегетарианския им еквивалент) всеки втори ден	2212102	31.3
4.	Може ли домакинството да посрещне със собствени средства неочаквани финансови разходи (неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.)	2267012	32.1
5.	Притежава ли домакинството телефон (вкл. мобилен)	176119	2.5
6.	Притежава ли домакинството цветен телевизор	108165	1.5
7.	Притежава ли домакинството автоматична перална машина	522752	7.4
8.	Притежава ли домакинството автомобил (вкл. и служебен, който се ползва за лични нужди)	1152984	16.3
9.	Ограничава ли се домакинството при отоплението на жилището поради недостиг на средства	2376457	33.6

Най-голям брой лица изпитват ограничения по отношение на плащането навреме на разходите свързани с жилището (31.9%). Успоредно с това 31.3% от лицата не могат да си позволят консумация на месо, пиле или риба всеки втори ден, а 32.1% от лицата не могат да посрещнат със собствени средства неочаквани финансови разходи. Ограничения при отоплението на жилището си имат 33.6% от лицата.

През 2018 г. 20.9% от населението живее в материални лишения (ограничения в 4 от 9 показателя).

Ограниченията на лицата, свързани със задоволяване на определени нужди и потребности, се различават в зависимост от етническата принадлежност. За всички етнически групи най-висок е процентът на лицата, които имат затруднения при плащането навреме на разходите за жилището, като сред ромите това са 70.8%, за турската етническа група – 36.0%, и за българската етническа група – 27.3% от лицата, самоопределили се към съответния етнос (табл. 4). Повече от половината от ромите (51.5%) не могат да си позволят, ако желаят, едноседмична почивка извън дома и около 73% не могат да си позволят консумация на месо, пиле или риба всеки втори ден. При турската етническа група 39.0% от лицата не могат да посрещнат със собствени средства неочаквани финансови разходи и 34.3% не могат да си позволят консумация на месо, пиле или риба всеки втори ден.

4. Относителен дял на лицата с ограничения през 2018 г. по етнически признак

(Проценти)

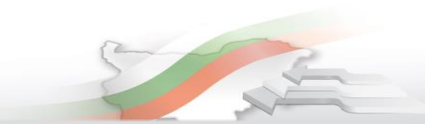
	Въпроси към домакинството	Българска етническа група	Турска етническа група	Ромска етническа група	Други
1.	Имало ли е домакинството затруднения при плащането навреме на следните разходи за жилището: • Заем за покупка на жилището, в което живее домакинството • Наем за жилището, в което живее домакинството • Текущи разходи за ток, вода, отопление (без разходи за телефон) • Вноски за погасяване на кредити	27.3	36.0	70.8	23.5
2.	Може ли домакинството да си позволи, ако желае, едноседмична почивка извън дома	27.2	40.1	51.5	36.0
3.	Може ли домакинството да си позволи, ако желае, консумация на месо, пиле или риба (или вегетарианския им еквивалент) всеки втори ден	26.5	34.3	72.6	15.4
4.	Може ли домакинството да посрещне със собствени средства неочаквани финансови разходи (неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.)	29.0	39.0	53.5	37.0
5.	Притежава ли домакинството телефон (вкл. мобилен)	0.8	3.5	17.1	1.8
6.	Притежава ли домакинството цветен телевизор	0.5	1.7	11.0	0.0
7.	Притежава ли домакинството автоматична перална машина	3.8	9.1	39.0	1.6
8.	Притежава ли домакинството автомобил (вкл. и служебен, който се ползва за лични нужди)	13.2	20.9	64.1	11.1
9.	Ограничава ли се домакинството при отоплението на жилището поради недостиг на средства	30.1	39.8	59.4	24.2

Ограничения в 4 от 9 показателя имат 15.8% от българската етническа група, 24.6% от турската и 63.2% от ромския етнос.

Домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност

За безработни домакинства в изследването се считат домакинствата, чиито членове не са били заети през последните четири седмици, т.е. всички членове на домакинството на 16 и повече навършени години са били или безработни, или неактивни. Ниската икономическа активност за домакинството се отнася до съотношението между броя месеци, в които всеки член от домакинството във възрастовата група 18 - 59 години е бил работещ през предходната година (реално отработени месеци), към общия брой месеци, които теоретично би могъл да отработи същият член на домакинството при пълна заетост. За лицата, които декларират, че работят на непълно работно време, броят на месеците се преизчислява на пълно работно време въз основа на отработените часове.

Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, се дефинират като лица от възрастовата група 0 - 59 години, живеещи в домакинство, където възрастните (18 - 59-годишните с изключение на учащите от възрастовата група 18 - 24 години) работят под 20% от техния потенциал през референтния период.

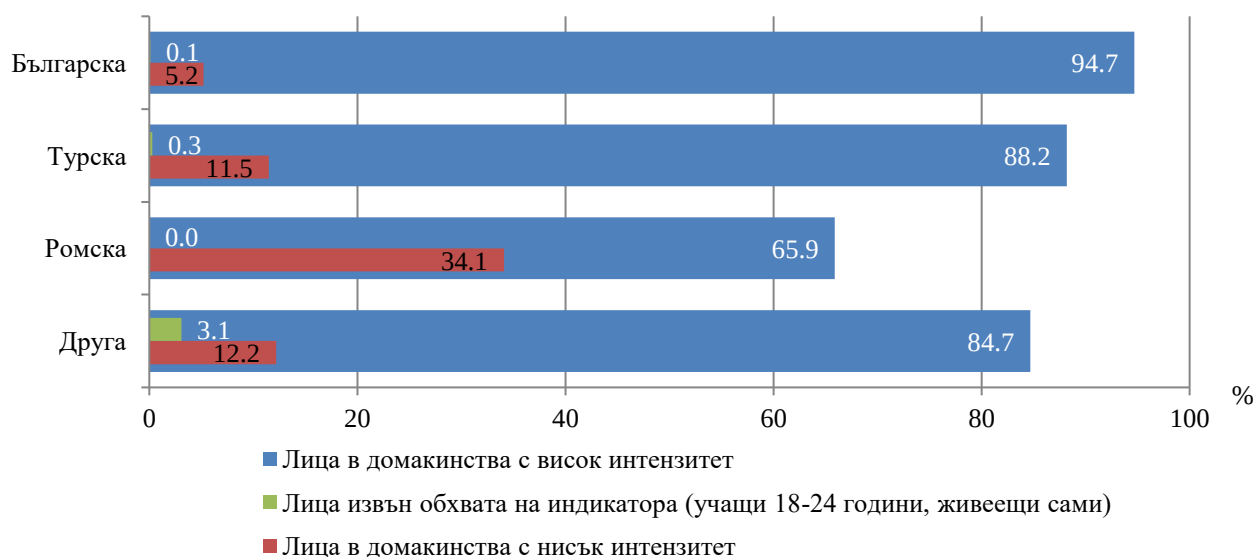
5. Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, на възраст 18 - 59 навършени години по пол

	2014	2015	2016	2017	2018
Общо - хил.	461.4	440.3	437.4	409.7	331.2
Относителен дял от населението - %	11.2	10.9	11.0	10.5	8.6
Мъже - хил.	242.2	230.7	221.9	220.2	177.6
Относителен дял от населението - %	11.6	11.2	10.9	11.0	9.0
Жени - хил.	219.2	209.6	215.5	189.5	153.5
Относителен дял от населението - %	10.9	10.6	11.1	9.8	8.1

През 2018 г. в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност живеят 331.2 хил. лица на възраст 18 - 59 години, или 8.6% от населението, като спрямо 2017 г. относителният им дял намалява с 1.9 процентни пункта, а дялът на мъжете (9.0%) е с 0.9 процентни пункта по-висок от този при жените (8.1%).

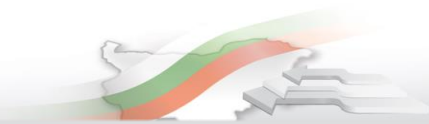
Най-висок е относителният дял на лицата с нисък интензитет на икономическа активност сред ромите - 34.1%, при 11.5% за турската етническа група и 5.2% за лицата от българския етнос.

Фиг. 7. Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, на възраст 18 - 59 навършени години по етническа принадлежност през 2018 година

Комбиниран индикатор

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

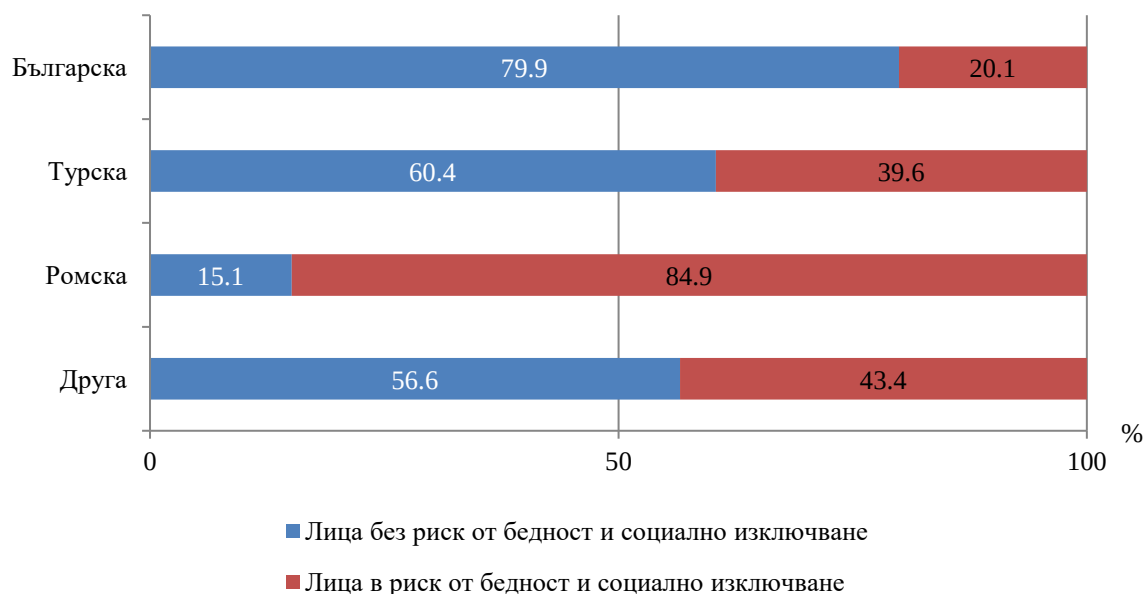
Комбинирането на трите показателя показва, че през 2018 г. 32.8% от населението, или 2 315.2 хил. лица, са били в риск от бедност и социално изключване (табл. 6).

Стойността на показателя намалява с 6.1 процентни пункта спрямо 2017 г., повече при мъжете - с 6.4 процентни пункта, в сравнение с жените - с 5.8 процентни пункта.

6. Население в риск от бедност и социално изключване по пол

	2014	2015	2016	2017	2018
Общо - хил.	2908.6	2981.7	2890.3	2766.6	2315.2
Относителен дял от населението - %	40.1	41.3	40.4	38.9	32.8
Мъже - хил.	1370.6	1386.4	1341.7	1286.8	1057.7
Относителен дял от населението - %	38.8	39.5	38.5	37.2	30.8
Жени - хил.	1538.1	1595.3	1548.6	1479.8	1257.4
Относителен дял от населението - %	41.3	43.0	42.1	40.4	34.6

Фиг. 8. Население в риск от бедност и социално изключване по етническа принадлежност през 2018 година

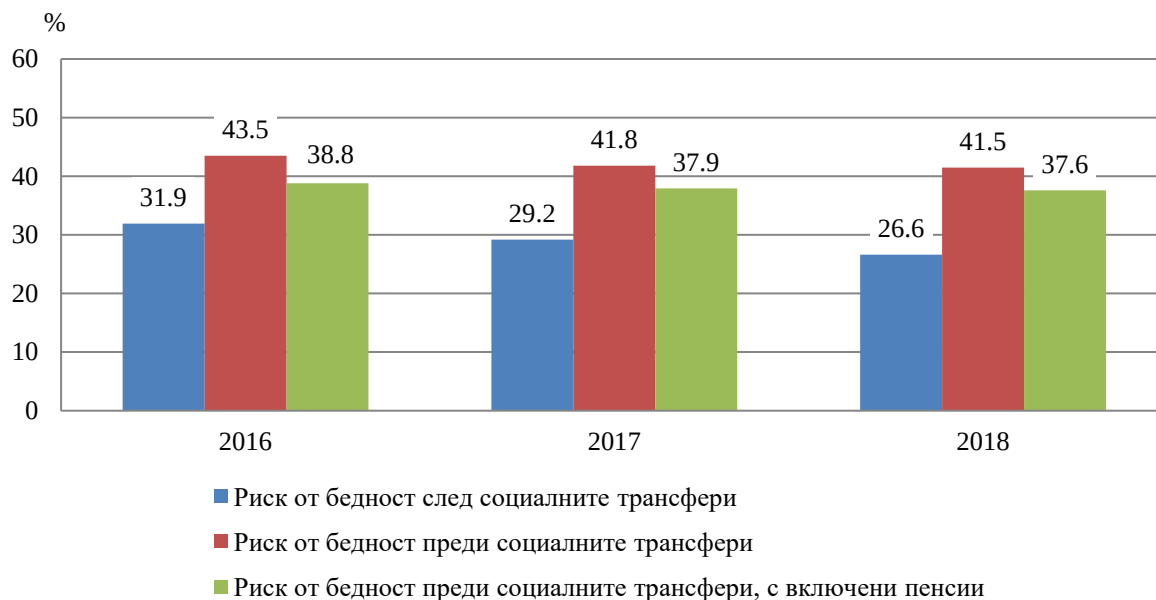

Деца в риск от бедност и материални лишения

През 2018 г. 26.6% от децата на възраст 0 - 17 години в България са изложени на риск от бедност, или с 2.6 процентни пункта по-малко спрямо 2017 година. Социалните трансфери към домакинствата намаляват риска от бедност сред децата с 14.9 процентни пункта.

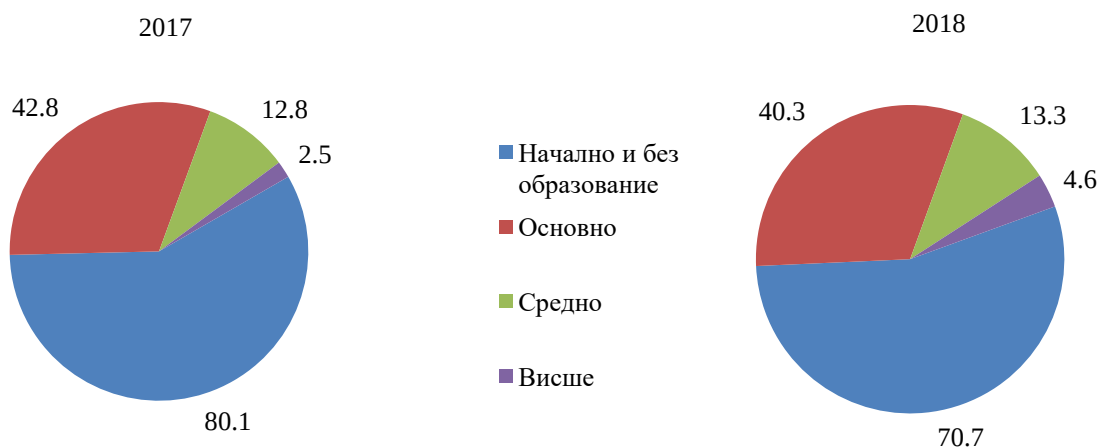

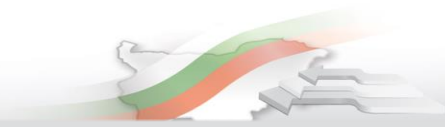
Фиг. 9. Равнище на бедност сред децата преди и след социалните трансфери

Достигнатата образователна степен и професията на родителите са важен фактор за бъдещото развитие на децата. По-високото образователно равнище дава възможност за по-широк достъп до пазара на труда и съответно до по-високо заплащане. През 2018 г. всяко седмо от десет деца (70.7%), чиито родители са с начално или без образование, живее в бедност (фиг. 10). Приблизително 15 пъти по-малко, или 4.6% са децата, чиито родители са с висше образование и живеят в риск от бедност. Рискът от бедност при децата в домакинства с родители със средно образование е пет пъти по-висок от този при децата с родители с висше образование.

Фиг. 10. Относителен дял на децата в риск от бедност по образователна степен на техните родители

Материални лишения при децата

В изследването „Статистика на доходите и условията на живот“ от 2013 г. се събират данни за материалните лишения на децата в домакинството (на възраст между 1 и 15 години). През 2018 г. относителният дял на децата с материални лишения (лишени от поне един от 13 показателя) е 43.5%, а за 4.4% от децата нито една потребност не може да бъде удовлетворена поради финансови причини. Приблизително една трета от децата (34.3%) не могат да си позволят почивка извън дома поне една седмица в годината (вкл. празници със семейството, гостуване при роднини, приятели, организирана почивка от училището и т.н.); редовни занимания с плуване, свирене на музикален инструмент, участие в младежки организации и др. (33.5%) и екипировка за игри навън (колело, ролери, кънки и др.) - 33.8% (фиг. 11). За всяко едно от четири деца не може да бъде осигурено купуването на книги, които са подходящи за възрастта на децата (без учебници и учебни помагала) и купуването на два чифта обувки по размер в зависимост от сезона и/или за всички сезони.

През 2018 г. 40.7% от децата с материални лишения живеят и в риск от бедност.

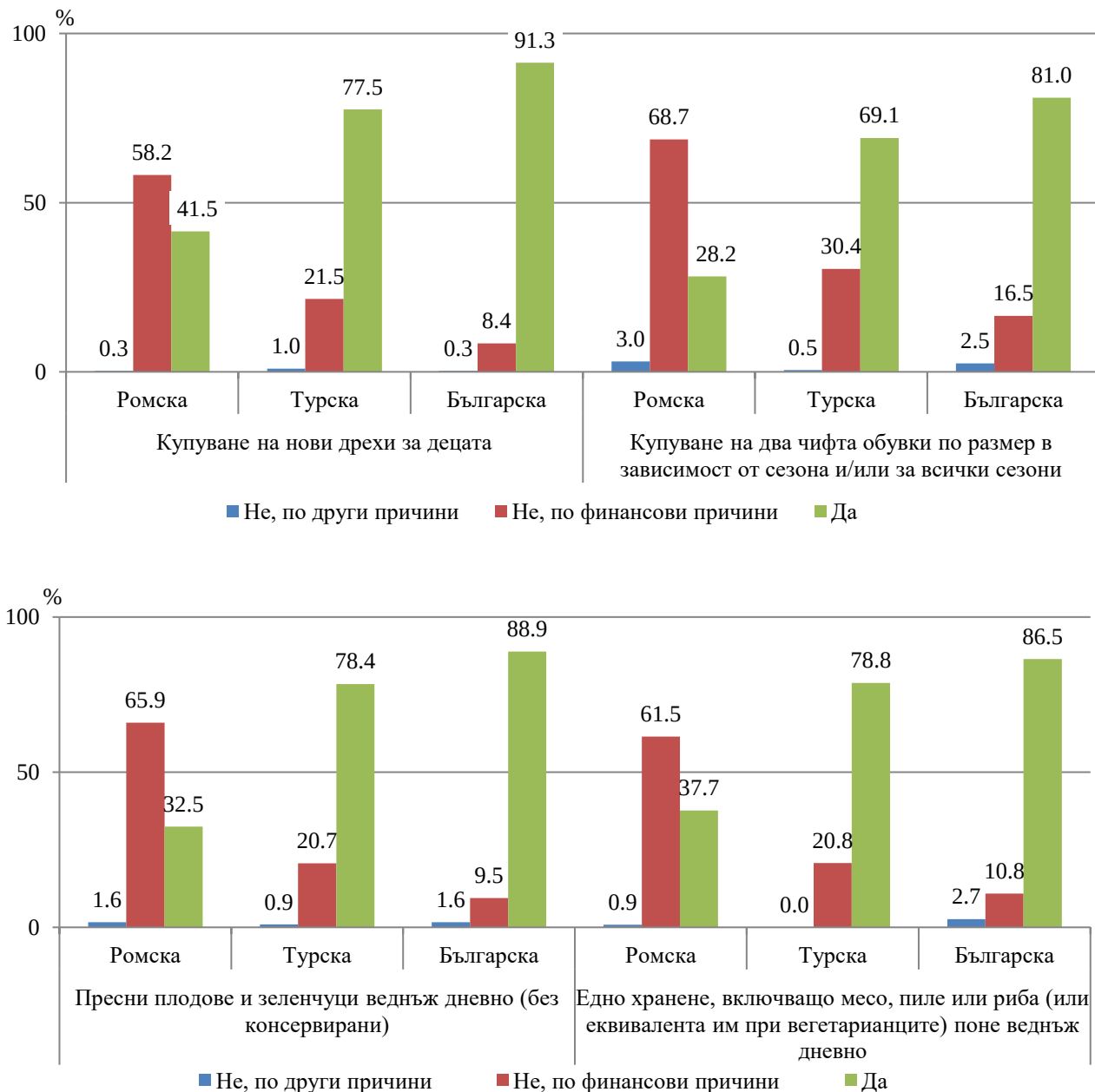
Фиг. 11. Материални лишения на децата през 2017 и 2018 година

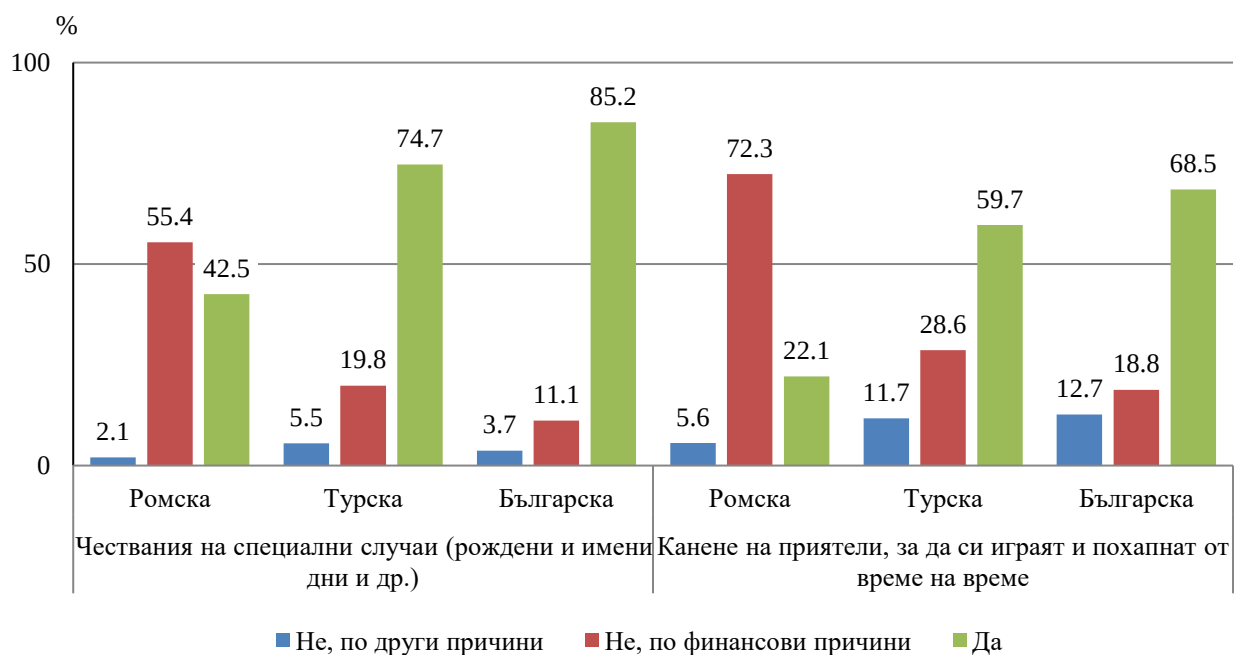
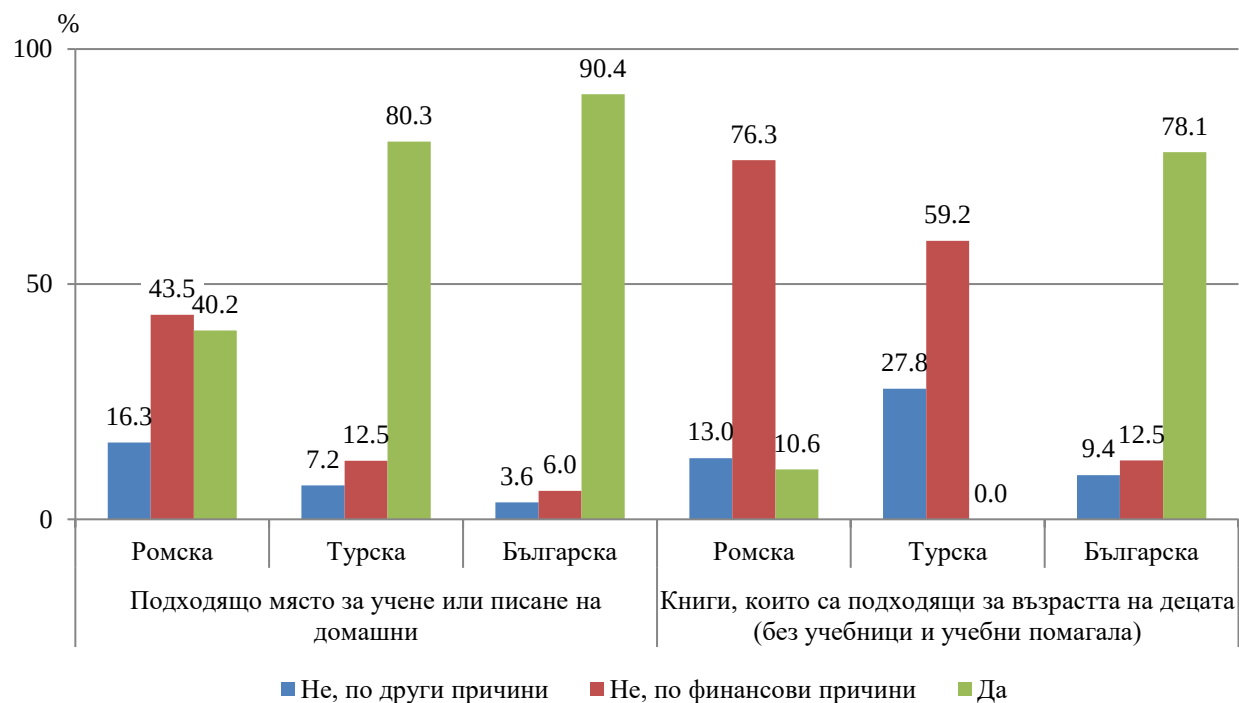

Възможността да се осигурят определени потребности на децата се различава в зависимост от етническата принадлежност на респондентите. През 2018 г. относителният дял на децата с материални лишения (лишени от поне един от 13 показателя) е, както следва: 15.9% от българската етническа група, 31.6% от турската етническа група, 71.1% от ромската етническа група и 41.9% от друг етнос. Нито една потребност на децата (ограничения за всички 13 показателя) не може да бъде осигурена за 0.8% от българската етническа група, за 1.7% от турския етнос и за 16.6% от ромската група. Около 23% от децата с материални лишения от българската етническа група живеят и в риск от бедност. За останалите групи относителните дялове са следните: 38.4% за децата от турската етническа група, 75.9% - от ромската етническа група, и 50.3% - от друг етнос.

Фиг. 12. Материални лишения при децата по етническа принадлежност през 2018 година

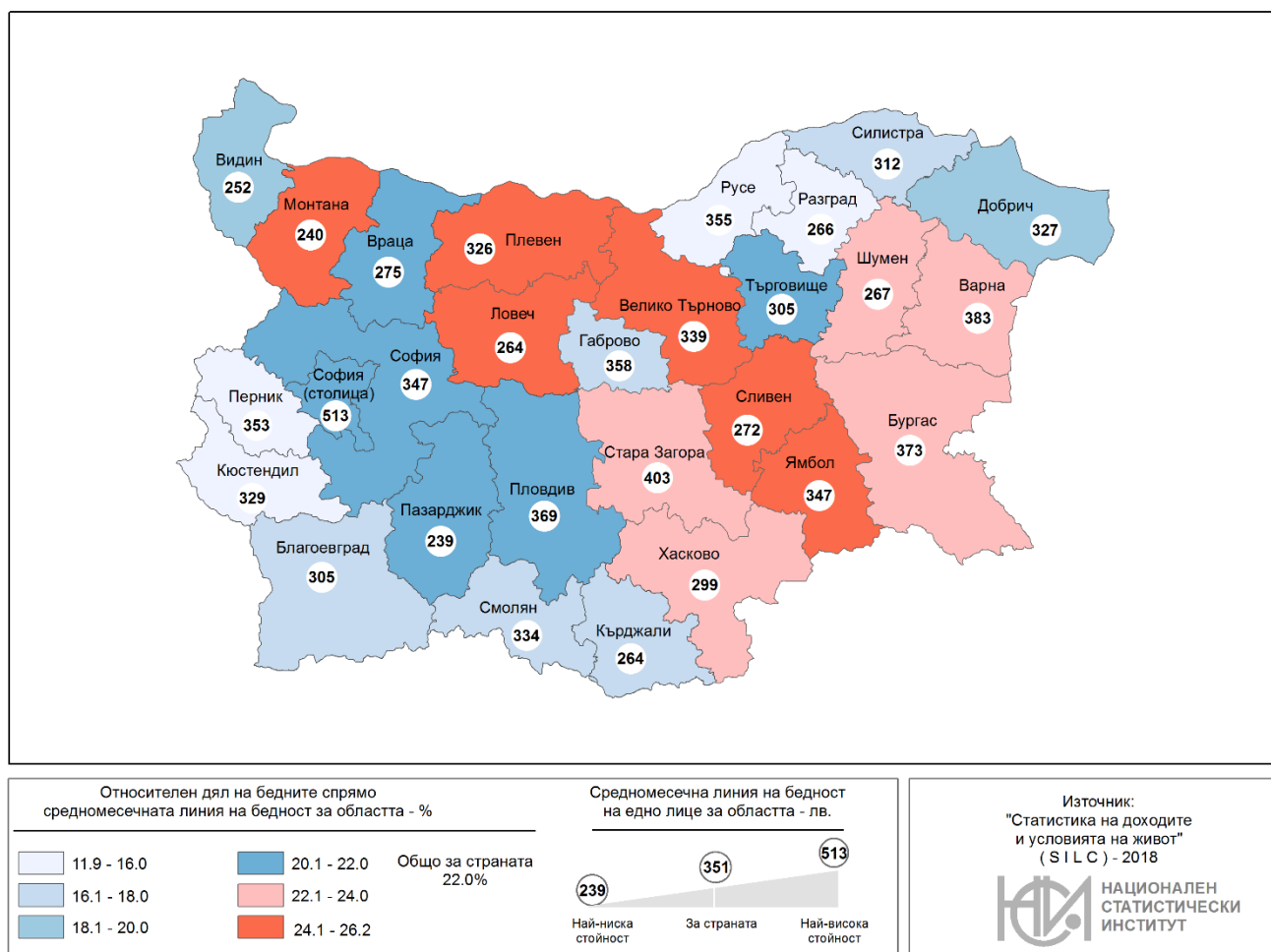

Оценка на бедността в регионален аспект

Важен аспект в изследването на бедността е нейното проявление по области. При изчисляване на линията на бедност за всяка област е приложен същият метод както при линията на бедност на национално ниво - 60% от средния общ разполагаем нетен доход на домакинствата в областта.

Фиг. 13. Линия на бедност по области през 2018 година

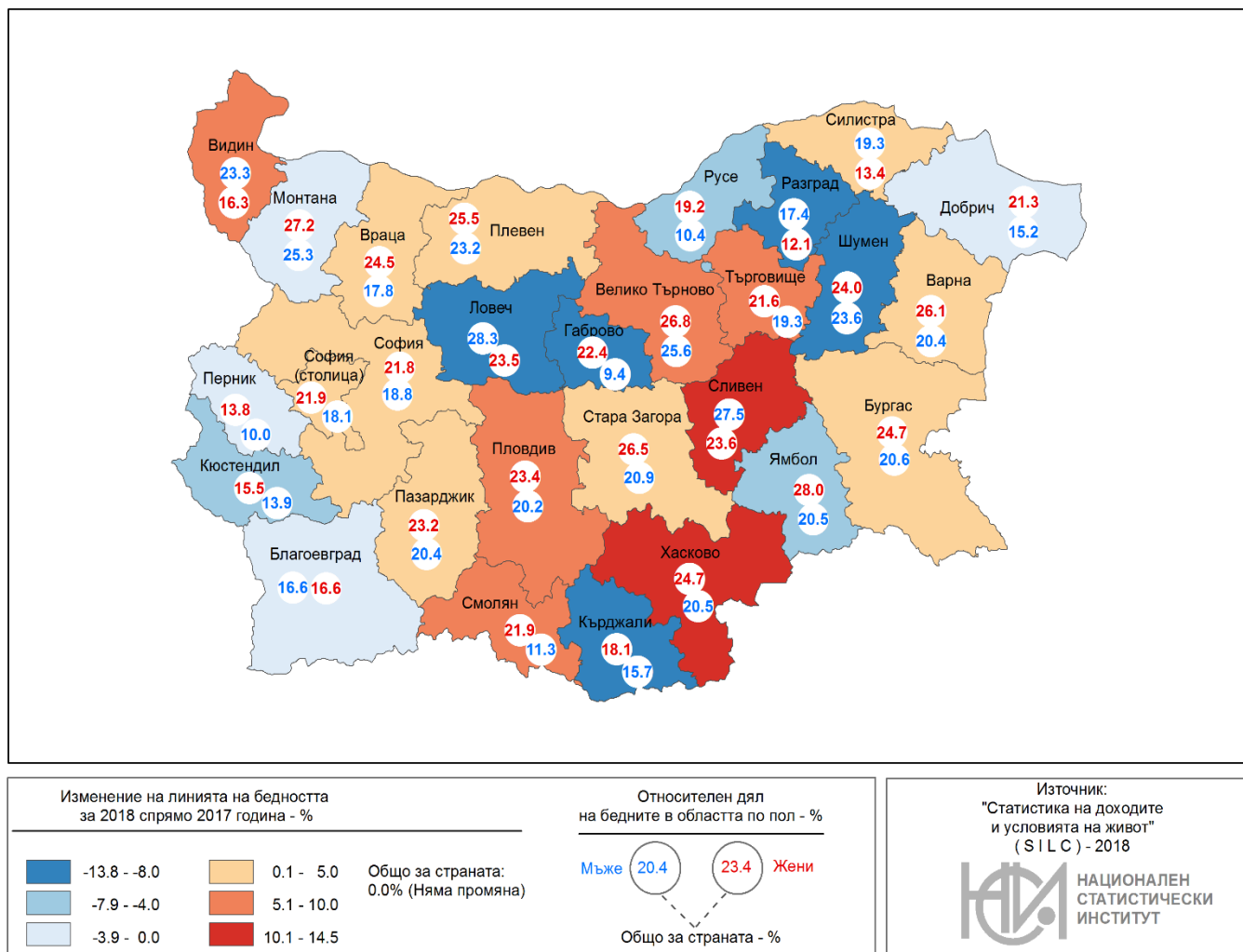

През 2018 г. най-ниската линия на бедност се наблюдава в областите Пазарджик и Монтана - съответно 239 и 240 лв., а най-високата - в област София (столица) (513 лв.), следвана от областите Стара Загора (403 лв.) и Варна (383 лева).

Най-висок е относителният дял на бедните в областите Монтана и Велико Търново - по 26.2%, Ловеч - 25.8%, и Сливен - 25.5%. Най-нисък е относителният дял на бедните в областите Перник - 11.2%, Кюстендил и Разград - по 14.7%, и Русе - 14.9%.

Фиг. 14. Изменение на линията на бедност и относителен дял на бедните по пол и области

Линията на бедност за 2018 г. намалява спрямо 2017 г. в областите - Ловеч (с 13.8%), Габрово (с 10.2%), Шумен (с 9.9%), Разград (с 9.6%), Кърджали (с 8.4%), Ямбол (с 6.6%), Русе (с 6.0%), Кюстендил (с 4.8%), Добрич (с 3.8%), Перник (с 3.7%), Благоевград (с 0.4%) и Монтана (с 0.3%). По-ниският размер на линията на бедност се дължи на:

- Намаляване на средния размер на дохода от трудова дейност в областите Добрич (с 23.4%), Разград (с 15.8%), Шумен (с 14.7%), Габрово (с 8.6%), Кюстендил (с 7.3%) и Ямбол (с 5.7%).
- Намаляване на средния размер на дохода от пенсии в областите Габрово (с 13.4%), Ловеч (с 14.0%), Русе (с 7.3%), Монтана (с 7.4%), Кърджали (с 6.5%), Перник (с 6.3%) и Разград (с 6.9%).
- Увеличаване на относителния дял на пенсионерите в наблюдаваната съвкупност (с 21.4% за област Шумен, с 6.6% за област Перник, с 4.6% за област Кърджали и с 4.4% за област Благоевград).

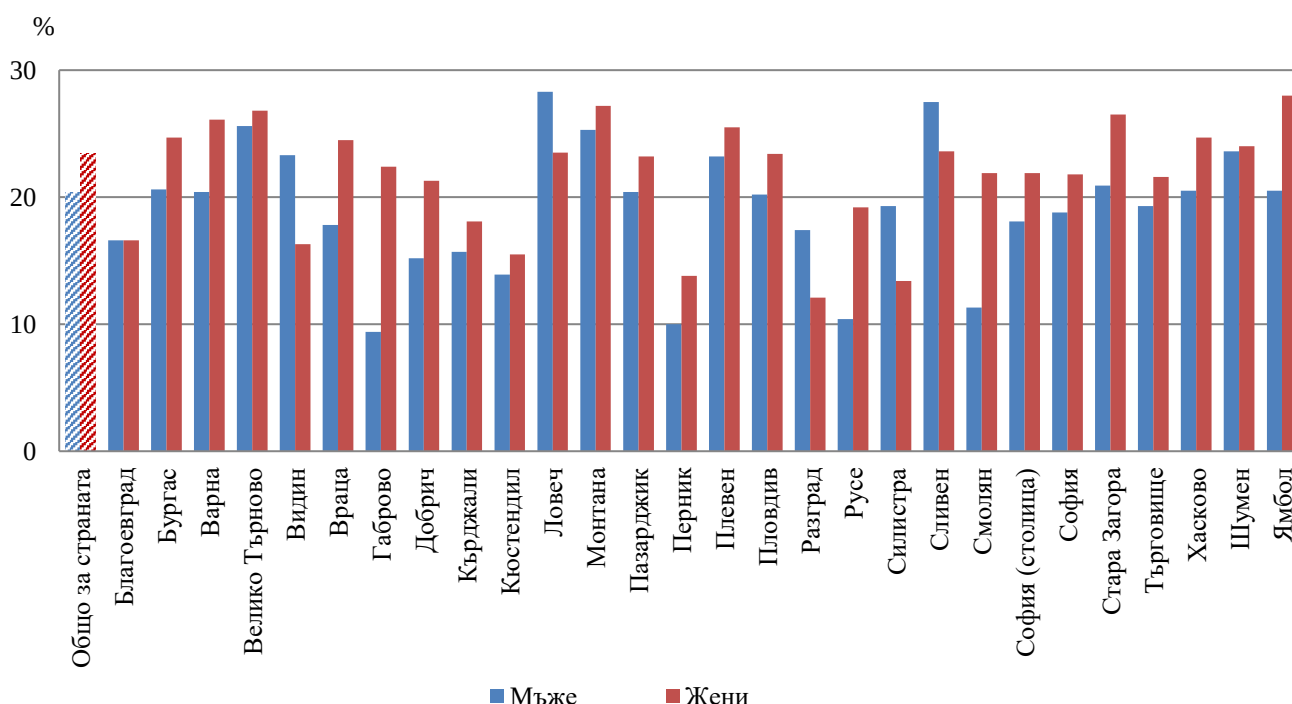
- Увеличаване на относителния дял на икономически неактивните лица за областите Ловеч (с 6.5%), Русе (с 5.3%) и Габрово (с 3.5%).
- Увеличаване на относителния дял на безработните лица с 9.5% за област Кюстендил, с 5.2% за област Добрич и с 2.7% за област Габрово.

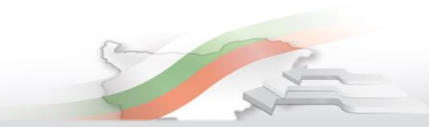
Линията на бедност за 2018 г. се увеличава спрямо 2017 г. в 16 области, по-съществено в областите Сливен (с 14.5%), Хасково (с 14.2%), Велико Търново (с 9.4%), Смолян (със 7.8%), Пловдив (със 7.7%), Видин и Търговище (по 7.5%). Водейщите причини за увеличението са:

- Увеличаване на относителния дял на заетите лица в наблюдаваната съвкупност (с 16.6% за област Сливен, със 7.9% за област Хасково, със 7.8% за област Смолян и с 3.9% за област Велико Търново).
- Увеличаване на средния размер на дохода от трудова дейност в областите Велико Търново (със 17.9%), Смолян (със 17.8%), Търговище (с 14.8%), Видин (със 7.9%), Сливен (с 3.1%) и Пловдив (с 1.7%).
- Намаляване на броя на безработните и други икономически неактивни лица.

Област Габрово е с най-нисък относителен дял на бедност за мъжете - 9.4%, а с най-високо равнище е област Ловеч - 28.3%. В област Разград жените са с най-ниско равнище на бедност - 12.1%, при 28.0% за област Ямбол. В областите Габрово, Смолян, Русе, Ямбол, Враца, Добрич, Варна и Стара Загора относителният дял на жените, живеещи в риск от бедност, е по-голям с повече от 5 процентни пункта спрямо относителния дял на мъжете. В пет области - Видин, Силистра, Разград, Ловеч и Сливен, относителният дял на бедните мъже е по-голям от този при жените.

Фиг. 15. Относителен дял на лицата в риск от бедност по пол и области през 2018 година

Методологични бележки

Наблюдението за доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички **обикновени** домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

До 2015 г. изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Размерът на извадката за всяка година в панела е около 7 300 адреса/обикновени домакинства, разпределени във всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на 16 и повече навършени години. Извадката се състои от четири ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение)
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

От 2015 г. с финансовата подкрепа на Европейската комисия се проследяват домакинствата от 9-а и 10-а ротационна група - съответно за пета и шеста вълна на участие. Размерът на извадката за 2018 г. включва 8 696 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната.

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече навършени години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Образователна степен

За определяне на образователното равнище на родителите е използвана Международната стандартна класификация на образованието (МСКО 2011):

МСКО 0 - Предучилищно образование

МСКО 1 - Начално образование

МСКО 2 - Основно (прогимназиално) образование

МСКО 3 - Средно образование

МСКО 4 - Професионално обучение след средно образование

МСКО 6 - Висше образование (бакалавър и професионален бакалавър)

МСКО 7 - Висше образование (магистър)

МСКО 8 - Висше образование (доктор).

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DB090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB040) за лицата на 16 и повече навършени години.

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи (домакинства с нулеви доходи) в изследването (RB050a).

Поради извадковия характер на изследването за доходите и условията на живот по някои основни показатели са изчислени следните оценки в табл. 7, 8 и 9:

7. Оценки на някои основни показатели през 2018 година

Индикатори	Относителен дял - %	Стандартна грешка	Вариация	Доверителен интервал	
				95% долна граница, в проценти	95% горна граница, в проценти
Население в риск от бедност и социално изключване					
Общо	32.8	0.9	0.8	31.0	34.6
Мъже	30.8	1.0	1.0	28.9	32.7
Жени	34.6	0.9	0.9	32.8	36.5
0 - 17 години	33.7	1.8	3.4	30.1	37.3
18 - 64 години	28.3	1.0	1.0	26.4	30.2
65+ години	45.1	1.0	0.9	43.3	47.0

Индикатори	Относителен дял - %	Стандартна грешка	Вариация	Доверителен интервал	
				95% долна граница, в проценти	95% горна граница, в проценти
Риск от бедност					
Общо	22.0	0.8	0.7	20.4	23.6
Мъже	20.4	0.9	0.8	18.7	22.1
Жени	23.4	0.8	0.7	21.8	25.1
0 - 17 години	26.6	1.8	3.1	23.1	30.0
18 - 64 години	18.2	0.8	0.7	16.6	19.9
65+ години	29.2	0.8	0.7	27.5	30.8
Материални лишения					
Общо	20.9	0.8	0.6	19.4	22.4
Мъже	19.4	0.8	0.7	17.8	21.1
Жени	22.3	0.8	0.7	20.7	23.8
0 - 17 години	19.1	1.6	2.5	16.0	22.2
18 - 64 години	17.3	0.8	0.7	15.8	18.9
65+ години	32.7	0.9	0.9	30.9	34.5
Домакинства с нисък интензитет на икономическа активност					
Общо 18 - 59 години	8.6	0.6	0.4	7.4	9.8
Мъже	9.0	0.7	0.5	7.6	10.3
Жени	8.1	0.6	0.4	6.9	9.3
Общо 0 - 17 години	10.4	1.2	1.4	8.0	12.7
Общо 0 - 59 години	9.0	0.7	0.5	7.6	10.4
Мъже	9.2	0.7	0.5	7.8	10.7
Жени	8.7	0.8	0.6	7.2	10.2

8. Оценки на някои основни показатели по етнически групи през 2018 година

Индикатори	Относителен дял - %	Стандартна грешка	Доверителен интервал	
			95% долна граница, в проценти	95% горна граница, в проценти
Население в риск от бедност и социално изключване и етническа принадлежност				
Българска етническа група	20.1	1.0	18.2	22.0
Турска етническа група	39.6	3.5	33.0	46.6
Ромска етническа група	84.9	2.8	78.5	89.6
Друг етнос	43.4	11.8	23.1	66.3
Риск от бедност и етническа принадлежност				
Българска етническа група	15.6	0.7	14.4	17.0
Турска етническа група	31.6	2.9	26.2	37.4
Ромска етническа група	68.3	3.6	60.9	74.9
Друг етнос	40.0	10.4	22.2	61.0

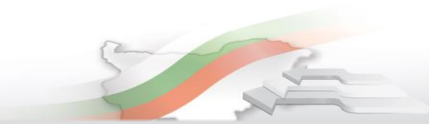
Индикатори	Относителен дял - %	Стандартна грешка	Доверителен интервал	
			95% долна граница, в проценти	95% горна граница, в проценти
Материални лишения и етническа принадлежност				
Българска етническа група	15.8	0.6	14.6	17.1
Турска етническа група	24.6	2.7	19.7	30.3
Ромска етническа група	63.2	4.1	54.9	70.8
Друг етнос	18.2	6.6	8.5	34.7
Домакинства с нисък интензитет на икономическа активност и етническа принадлежност				
Българска етническа група	5.2	0.4	4.5	6.1
Турска етническа група	11.5	1.8	8.4	15.5
Ромска етническа група	34.1	4.1	26.5	42.6
Друг етнос	12.2	7.2	3.5	34.3

9. Оценки на показателя „риск от бедност“ по области през 2018 година

	Благоевград		Бургас		Варна	
	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка
Общо	16.6	3.0	22.7	3.3	23.3	3.3
0 - 17 години	4.2	1.6	5.8	1.7	2.8	1.2
18 - 64 години	8.8	1.8	11.1	1.9	10.5	2.0
65+ години	3.6	0.6	5.8	0.8	10.0	1.5
Мъже	16.6	3.5	20.6	3.2	20.4	3.6
Жени	16.6	2.8	24.7	3.7	26.1	3.6
	Велико Търново		Видин		Враца	
	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка
Общо	26.2	5.6	19.7	6.4	21.2	4.6
0 - 17 години	7.5	2.8	1.7	1.3	4.8	1.9
18 - 64 години	10.3	2.8	11.8	4.6	10.6	2.5
65+ години	8.4	1.5	6.3	1.8	5.8	1.3
Мъже	25.6	5.8	23.3	7.7	17.8	4.4
Жени	26.8	5.8	16.3	5.1	24.5	5.0
	Габрово		Добрич		Кърджали	
	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка
Общо	16.1	3.9	18.4	3.6	16.9	3.3
0 - 17 години	2.2	1.1	4.5	1.6	1.6	0.8
18 - 64 години	5.4	2.2	9.5	2.2	11.4	2.8
65+ години	8.6	2.0	4.4	1.0	3.9	1.0
Мъже	9.4	3.3	15.2	3.5	16.9	3.3
Жени	22.4	4.6	21.3	3.9	1.6	0.8

	Кюстендил		Ловеч		Монтана	
	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка
Общо	14.7	4.1	25.8	7.3	26.2	9.0
0 - 17 години	3.6	2.2	5.3	1.7	10.7	4.3
18 - 64 години	6.0	2.0	16.4	5.8	14.3	5.1
65+ години	5.0	1.4	4.1	1.1	1.2	0.6
Мъже	14.7	4.1	25.8	7.3	26.2	9.0
Жени	3.6	2.2	5.3	1.7	10.7	4.3
	Пазарджик		Перник		Плевен	
	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка
Общо	21.8	4.2	11.9	2.7	24.4	4.7
0 - 17 години	5.7	1.6	1.5	0.8	5.8	1.9
18 - 64 години	14.7	2.8	7.3	1.9	12.0	3.1
65+ години	1.3	0.4	3.1	1.0	6.7	1.2
Мъже	20.4	3.9	10.0	3.1	23.2	4.8
Жени	23.2	4.8	13.8	2.7	25.5	5.0
	Пловдив		Разград		Русе	
	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка
Общо	21.9	3.1	14.7	4.0	14.9	2.8
0 - 17 години	5.1	1.2	1.4	0.7	2.6	0.9
18 - 64 години	11.0	1.9	11.5	3.3	6.8	1.7
65+ години	5.8	0.6	1.8	0.7	5.5	1.1
Мъже	20.2	3.2	17.4	5.2	10.4	2.5
Жени	23.4	3.2	12.1	3.5	19.2	3.3
	Силистра		Сливен		Смолян	
	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка
Общо	16.3	4.4	25.5	6.0	16.8	3.5
0 - 17 години	2.5	1.2	8.7	3.1	2.5	2.0
18 - 64 години	10.8	3.2	14.2	3.9	4.5	1.7
65+ години	3.0	0.9	2.6	0.7	9.8	2.0
Мъже	19.3	5.3	27.5	7.1	11.3	4.9
Жени	13.4	4.1	23.6	5.3	21.9	3.3
	София (столица)		София		Стара Загора	
	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка
Общо	20.1	1.8	20.3	4.5	23.8	3.3
0 - 17 години	3.7	0.7	2.5	1.4	4.9	1.2
18 - 64 години	10.3	1.2	10.7	3.1	11.2	2.1
65+ години	6.1	0.5	7.2	1.4	7.7	1.2
Мъже	18.1	1.9	18.8	5.1	20.9	3.6
Жени	21.9	1.9	21.8	4.7	26.5	3.5

	Търговище		Хасково		Шумен	
	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка	относителен дял - %	стандартна грешка
Общо	20.5	4.0	22.6	4.0	23.8	8.6
0 - 17 години	3.5	1.8	4.7	1.6	7.7	3.2
18 - 64 години	9.3	2.2	12.2	2.5	14.1	5.3
65+ години	7.7	1.5	5.8	1.2	2.1	0.7
Мъже	19.3	3.8	20.5	4.0	23.6	9.0
Жени	21.6	5.2	24.7	4.7	24.0	8.3
	Ямбол					
	относителен дял - %	стандартна грешка				
Общо	24.3	5.2				
0 - 17 години	6.4	3.0				
18 - 64 години	9.5	2.8				
65+ години	8.4	2.0				
Мъже	20.5	6.3				
Жени	28.0	4.8				

Повече информация за индикаторите на бедност и социално включване може да се намери на интернет страницата на НСИ в рубриката „Социално включване и условия на живот“ и в Информационна система „ИНФОСТАТ“.